

Una altra vegada, la nit de Santa Llúcia, i davant per davant de les parades adormides de la fira de pessebres, s'han reunit uns jurats, voltats per uns centenars d'espectadors - entre autors concursants, amics o simples curiosos - per a l'adjudicació conjunta de cinc premis literaris. Es la festa màxima de la literatura catalana, a Barcelona, i la formulària concessió a un llibre en castellà d'un dels Premis de biografia AEDOS (dotat, per atenció sens dubte a la major categoria de l'idioma oficial, de cinc mil pessetes més que el seu company català) no arriba a desvirtuar aquest caràcter de manifestació pública de fe en les nostres lletres i de fidelitat a llur continuïtat que donen a l'acte els editors que institueixen i asseguren els cinc premis, els autors que se'ls disputen, els jurats que els atorguen i les persones que concorren al sopar o a la sobretaula d'aquella nit.

Novament, doncs, han estat concedits els premis "Joanot Martorell", de novel·la (augmentat enguany fins a vint-i-cinc mil pessetes pel donador, l'editorial Aymà, S. L.), "Victor Català", de contes, més modestament dotat amb deu mil pessetes, "Aedos", de biografia, que ofereix unes vint mil pessetes notòriament insuficients per a l'esforç que representa escriure a consciència la vida d'un personatge més o menys notori del nostre passat, i per últim, el premi "Ossa menor", també augmentat en dotació fins a deu mil pessetes, i que recompensa, per obra de les edicions del mateix nom, (de tan meritòria tasca en quant a divulgació de la poesia catalana moderna), un llibre de poemes. Els jurats, amb lleus variacions, són els mateixos dels altres anys. Això dificulta, és clar, de córrer als premis aquells que es creuen incompatibles, per les raons que siguin, ètiques o estètiques, amb alguns dels jutges o que, havent-ne ja rebut pretèrites carbasses, creuen inútil de presentar-se de nou a la palestra. Es curiós, tanmateix, que els escrúpols d'incompatibilitat només es presenten, i són severament resolts amb l'eliminació del concurs... i la recomanació pública a l'editor d'una publicació sens dubte ben merescuda, en el cas d'una obra biogràfica de la qual és coautora la muller del propi president del jurat "Aedos". La distracció, o bé la manca de comunicació entre els cònjuges que això suposa són comentades diversament per la concurrència. Bé, els concursants que "tiren" al premi de biografia són, de sempre, escassos - almenys en llengua catalana: per al premi en castellà, hi ha sempres sempre - i això facilita la tasca dels cinc doctes barons encarregats de premiar l'obra que s'ho mereixi, que enguany és "Felip II i Catalunya: el virrei Hurtado de Mendoza", de Joan Reglà i Capistol, jove investigador universitari, deixeble del Dr. Vicens i Vives i crític de "Detino" i d'altres revistes més erudites. Queden com a outsiders Isidre Clopes, amb una biografia del Comte de Llobregat, J. M. Lladó i Figueres, amb la seva "Biografia d'un carrer: el carrer Nou de la Rambla" i Anicet Salvans, que ha dut al concurs una vida novel·lada de "Perot el bandoler". El públic aplaudeix el guanyador i aquest és lliurat a la curiositat desorientada dels informadors de premsa i ràdio, que informaran tan poc com puguin el gran públic d'aquest esdeveniment. En tot cas, s'arrepentiran sobre el premi castellà, que enguany serà atribuït a un tal senyor Gallego (no hi posaríem les mans al foc, però val a dir que no ens varem interessar gaire pel feliç mortal, ni hi hagué un sol aplaudiment entre la concurrència per a premiar el seu èxit) que havia escrit una "Vida de Gerardo Diego", que serà, o molt m'erraria, un dels llibres que es vendrà menys de tots els que han estat premiats en aquesta sèrie castellana de l'AEDOS - i ja és dir - perquè sembla que el biografiat, distingit poeta espanyol vivent, i que per molts anys, no és home de gaires aventures i que l'estudi de la seva obra lírica només interessarà els especialistes. (Entre aquests, naturalment, no hi ha pas els altres poetes, perquè tothom sap que aquests només s'interessen per les obres que ells mateixos escriuen, han escrit o escriuran.)

El segon premi que surt de les urnes - o de les deliberacions successives i eliminatòries dels cinc senyors que presideix el senyor J. Ernest Martínez Ferrando - és el "Victor Català", de narracions. Les primeres voltes deixen fora de

combat Maria Albareda, Vicenç Prat, Ramon Fontanilles i Jordi Maluquer. Van endavant, amb igualtat de vots, Ramon Folch i Camarasa, Lluís Ferran de Pol i Manuel de Pedrolo. Els cinc vots del primer es redueixen a quatre i després a dos, mentre els dels altres dos contrincants passen, empatats, a quatre. I la votació final deixa com a guanyador el llibre "La ciutat i el tròpic", de Lluís Ferran de Pol, per tres vots contra dos a "International Setting", de Manuel de Pedrolo. Aquest és, doncs, finalista, per tercera vegada consecutiva, del premi "Víctor Català" de narracions curtes. Gairebé Mestre en Gai Saber d'aproximacions sense cap compensació material ni publicació del llibre. I els que coneixen els contes de Pedrolo saben que llur qualitat és més que suficient per a requerir aquesta consagració de l'edició en volum. Caldrà que esperi un altre any encara, i que li donin el premi, per a aconseguir-ho? Serà un nou recull, això és segur, perquè Manuel de Pedrolo no regateja esforços i enguany havia dut dos llibres de trenta contes cada un al premi. Dos llibres completament nous, com ho són les dues novel·les que enguany també ha escrit el jove narrador de - justament - "El premi literari i altres narracions".

El "Víctor Català", d'enguany, ha estat per a Ferran de Pol. El guanyador viu a Arenys de Mar i no assisteix a la festa. Els contes premiats són, afirmen els jurats, d'una gran fantasia i alta qualitat. De tema mexicà, és clar, puix que no debades l'autor ha residit molts anys a Mèxic i ha format part d'un cert equip, tan intel·ligent com agressiu. Un company seu del mateix equip - el més destacat, amb ell, de tots els joves i vells que escriuen "Quàders d'exili" - serà també heroi d'aquesta vetllada.

Ara toca al premi "Ossa menor". Hi ha molts llibres presentats (gaudim, per tradició, d'una plèthora de poetes. No manca qui assegura que un cert maltusianisme s'imposa per a aclarir aquesta boscúria lírica, sempre plena de nous plançons i en la qual els vells i venerables arbres de fa trenta anys fan encara molt bona ombra). A la primera votació - coup de chapeau als amics i coneguts, - sonen els noms de Ramon Bech, Maria Castanyer, Lluís Serrahima, Frederic Alfonso i Orfila, Manuel de Pedrolo (també amb un nou llibre de versos), Josep M. Andreu, Joan Perucho, Pere Quart, Miquel Arimany i J. Eroles. La tercera votació veu molt simplificada la llista: només hi romanen Perucho, Pere Quart, Andreu i Arimany. Els dos primers estan empatats i ho segueixen, amb cinc vots, a la quarta volta. La cinquena, definitiva, els desaparellarà: Pere Quart serà el guanyador, amb el seu llibre "Terra de naufragi", per tres vots contra dos que n'obté "El país meravellós", de Joan Perucho. (Sembla com si el destí dels "Premios Ciudad de Barcelona" fos d'arribar a finalistes al premi "Ossa menor": Ricard Permanyer, l'any passat, Perucho, enguany, han conegut aquesta doble sort. Coincidència?) Joan Oliver, president del jurat de novel·la, i present a la sala, recull les ovacions dedicades a l'autor de "Les Decapitacions" i les passa, modestament, al filòsof Jonàs, del "Destino". Les persones que coneixen els poemes premiats diuen que són d'un pessimisme desolat i d'una alta qualitat.

I arribem al darrer veredict, el del "Joanot Martorell". Se'l disputen una vintena de novel·les i vuit, si més no, aconseguen l'honor de la primera volta: amb cinc vots cadascuna, "Incerta glòria", de Joan Sales, "Primera categoria", de Ramon Fontanilles, "Només el miratge", de Fel·lix Cucurull i "El martell", de Jordi Sarsanedes. Amb menys vots, obres de Ramon Planes, J. Segura Lamich, Joan Grabolosa i Josep Iglésies. Cucurull és eliminat a la tercera volta i Fontanilles a la quarta. La votació decisiva dona com a guanyador, (per tres vots contra dos a la novel·la de Sarsanedes,) "Incerta glòria", de Joan Sales. Hom explica que el vot decisiu ha estat del president del Jurat, un dia no gaire llunyà una de les víctimes preferides del ja al·ludit equip de Coyocan. Fa de bon subratllar aquest gest, i el beneficiat no s'estarà pas, quan ho sàpiga, d'agrair-lo i proclamar-lo. Però ara no es troba a l'Hotel Colon, i és la seva filla qui ha d'encarregar-se de rebre les felicitacions i de contestar les rituals bestieses que pregunten els nois de la ràdio (en castellà, no cal dir).

hem arribat al final. La gent es dispersa, després de llargues parades a cada taula on hi ha un amic o conegut. L'espera al guardarroba facilita, novament, les converses. Hi ha comentaris per a tots els gustos. No és pas unànime-ment elogiada, per exemple, el fet que hom hagi donat en l'idioma oficial totes les incidències i notícies de les votacions i àdhuc el text dels veredictes, pels secretaris respectius de cada jurat. Imposició? Excés de zel? Lamentable, en un i altre cas.

x^x
x^xx

Un estimat i admirat amic, Eugeni Xammar, acostuma repetir una dita france-sa que és, ensems, una regla d'economia domèstica i de recta convivència social. "Il ne faut pas - assegura - mélanger les torchons et les serviettes". Per què se m'haurà ocorregut, anant carrer dels Arcs amunt cap al Portal de l'Àngel, de pensar en aquesta frase preferida del nostre internacional i meteòric amic? Tot és defensable: tirar al Premi Nadal o no tirar-hi; celebrar, concurrent als "Ciudad de Barcelona", la data del 26 de gener, o abstenir-se'n; limitar-se als concursos estrictament catalans i no-oficials ni oficinosos; escriure al "Desti-no" o a "Revista" o creure que, si hom no pot fer-ho en català, no és decorós per a un escriptor català - vernáculo, hom en diu - escriure en una altra llen-gua a publicacions que surten a Catalunya... Estic segur que tothom qui adop-ta una o altra d'aquestes regles de conducta té múltiples raons, ben personals i potser respectables, per a justificar-la. D'acord. Però barrejar aquestes re-gles, no em sembla tant digne de defensa. Voler tenir el "Ciudad de Barcelona" i el "Ossa menor" o el "Víctor Cayalà" em sembla, en conjunt, un excés de voracitat i un mínim de preocupacions. Com deia el pare prior d'aquell conte de Jo-sep Carner, "O tots frares, o tots lladres". Hi ha el perill que els frares es tornin lladres (amb la possible compensació, és clar, que els lladres es conver-teixin). Aquests problemes, cadascú se'ls ha de resoldre tot sol i no hi ha nin-gú, - a un costat, almenys; a l'altre no manquen, amb drets i atributs - qui pugui imposar una o altra decisió.

Però, àdhuc així, torno a repetir-me la dita predilecta de l'amic Xammar: "Il ne faut pas mélanger les torchons et les serviettes". No barregen, si us plau, els draps de cuina amb les tovalloles ni amb els tovallons. Cada cosa té el seu calaix i el seu ús propi. Si ho oblidem, acabarem trobant-ho tot igual-ment emmascarat. Que qui sap si és, precisament, allò que hom voldria.

B L A N Q U E R N A.

18-12-55

Amic Riera.: Vaig rebre, al capdavant, les vostres cartes del 27 i el 29 de no-vembre, en les quals m'acusàveu rebut d'una pila de coses, meves o alienes, que us havia anat trametent. Avui, en espera de les coses anunciades i que hauran d'esperar-se, probablement, a "passat festes", us trameto, perquè he suposat que us interessaria, la crònica de Blanquerna sobre el sopar de Santa Llúcia d'enguany. Hi ha tot el pebre i la sal i la mala fe del cas. Si n'hi trobeu mas-sa, llimeu-la-hi. Sou el director. Van també uns versos de Canyameres i un con-te de Joan Claret amb la il·lustració corresponent, de l'Emili Ferrer. Es un al-tre col·laborador voluntari i entusiasta de P. B. - Aclarit el dubte sobre la revista forana, comprovem que ningú no sap res de la de Sao Paulo. Arribarà a sortir, un dia o altre? En Triadú bé s'ho creu - o s'ho creia.

Digueu a l'Odó que dos paquets dels que m'ha tramès s'han quedat encallats a la censura i probablement li seran reexpedit, en el millor dels casos. Es un risc difícilment evitable.

La setmana entrant us trametré la dècima nadalenca. Encara ho està llesta.

Paulí Massip va escriure'm que havia perdut el meu article. Sort que en vaig trobar un duplicat. Us l'ha dut, ja?

No s'han rebut encara els números d'octubre ni de novembre.

M'agradaria que em diguéssiu alguna cosa més concreta sobre les "Monogra-fies Bages" en relació al meu llibret de poesia catalana. - Vostre Paulí